

İslam Mezhepleri Arasındaki Dostluğun Etkenleri ve Engelleri

Dr. Cafer Yusufi

Hangi akıllı selim sahibi ve yüreğinde Allah korkusu olan imanlı bir Müslüman'ın, iç ve dış mihraklı İslam düşmanlarının icra ettiği ve günümüzde vuku bulan bu olumsuz ve asla kabul edilemez olaylar karşısında yüreği sızlamaz ve bunun hal yollarını aramaz? Allah'a, Peygamberine, Kur'an'ına, sünnetine ve onun temiz soyuna gönül veren hangi mümin, bu durumu kabul edebilir ve kanı dökülen masum kadın, erkek, çocuk, yaşlı binlerce insan için gözyaşı dökmeyebilir? Hangi mümin, bu işlenen cinayetleri başka bir cinayet ile halletmeye çalışıp diğer milyonlarca mümin insanı da tekfir etmeye yeltenebilir?

Hangi mümin, bu masum insanların yok olması adına fetvalar verip, eşkıya ve teröristler tarafından 21. yüzyılda binlerce insanın kâh yakılarak, kâh ise başları kesilip, bedenleri parçalanarak öldürülmesini çözüm yolu, dinî bir vecibe ve cennete giriş senedi olarak görebilir? Hangi mümin, Müslümanlar arasında yüzlerce yıldır ekilmeye çalışılan nefret tohumlarını ve yok edilmeye çalışılan kardeşliği İslam düşmanlarının çabalarından irtibatsız görebilir?

Müslümanların gerçekten birbirlerinin kardeşi olduğu gerçeğini bilmek, düşmanların onların arasını bozmak için oynadığı oyunları tahlil etmek ve tüm bunların dış mihraklar tarafından din içerisine sokulduğunu anlamak; Müslümanları yok olma ile tehdit eden bu sorunları bertaraf etmek için en iyi yöntemdir. Kur'an'ı Kerim'in ve İslam ümmetinin teşkilinin en önemli hedeflerinden birisi olan insanlara öncü, ilerci ve örnek bir toplum oluşturmak buna dayalıdır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾

“Böylece, sizler insanlara birer şahit ve örnek olasınız ve Peygamber de size bir şahit ve örnek olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık.” Bakara/143

Bu makalede dinî kaynakları göz önünde bulundurarak İslam mezhepleri arasındaki dostluğun etkenlerini ve engellerini inceleyeceğiz.

Müslümanların gerçekten birbirlerinin kardeşi olduğu gerçeğini bilmek, düşmanların onların arasını bozmak için oynadığı oyunları tahlil etmek ve tüm bunların dış mihraklar tarafından din içerisine sokulduğunu anlamak; Müslümanları yok olma ile tehdit eden bu sorunları bertaraf etmek için en iyi yöntemdir.

İslam Mezhepleri Arasındaki Dostluğun Etkenleri

Bu dostluk etkenlerini üç temel esas üzerine taksim edip, sunabiliriz:

1. Ortak Paydalar
2. İslam Dininin Emirleri
3. Dostluğun Yarar ve Etkileri

Ortak Paydalar

Dostluğun mantık ve gerekliliği, az dahi olsa ortak paydaların bulunmasındadır ve semavî bir nimet olan Kur'an-ı Kerim de bu konuyu Ehl-i Kitab'ı muhatap alarak şöyle sunmuştur:

﴿ قل يا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم ﴾

**“De ki: “Ey Kitap ehli, bizim ve sizin aranızda eşit olan bir kelimeye gelin”
Al-i İmran/64**

Bu ayet-i kerime baz alındığında Kuran'ın dostluk adına taabbudi ve mecburi bir emri değil de mantıklı ve temel bir görüş olan ortak bir paydayı Kitap Ehli'ne sunduğunu görüyoruz.

Ama Allah Teâlâ aynı Kur'an içerisinde Mümtetine suresi 8 ve 9. ayet-i kerimelerde hatta Ehl-i Kitap olmasalar bile kafirlere dahi yardım etmeyi ve onlara adalet ile davranmayı tembihlemiştir:

﴿ لَا يَنْهَيْكُمْ اللَّهُ عَنْ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ اخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ تَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالِّمُونَ ﴾

“Allah sizi, din hakkında sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten, onlara adaletli davranmaktan men etmez. Allah sizi, ancak sizinle din hakkında savaşan, sizi yurtlarınızdan çıkaran ve çıkarılmanıza yardım eden kimselerle dost olmaktan men’eder. Kim onlarla dost olursa, işte zalimler onlardır.” Mümtetine 8/9

Bu iki ayetten önce zikredilen ayet-i kerimede ise şu konuya değiniliyor:

﴿ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتَهُمْ مِنْهُمْ مَوْدَةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾

“Olabilir ki Allah sizinle, onlardan düşman olduğunuz arasına bir sevgi koyar. Allah’ın gücü her şeye yeter. Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir.” Mümtetine 7

Hal böyle olunca sormak gerek bu Müslüman görünümlüler söz konusu ayeti hiç okumamışlar mı da Müslümanların katli için fetvalar verip ortalığı kan gölüne çevirmişlerdir? Elbette okumuşlardır; ama Allah Resulü’nün (s.a.a) buyurduğu gibi onların tilavetleri gırtlaklarından daha yukarı çıkmamış; yalnızca güzel ve ahenkli sese dönüşmüştür.

Kâfirlere dahi iyilik yapmak öğütlenirken ve kâfirlerle Müslümanlar arasında onların önderliği ve egemenliği olmadan dostluğun pekiştirilmesi için yeşil ışık yakılmışken nasıl olur da milletlerarası, dinler arası ve hatta mezhepler arası kardeşlik hissedilmez? Bu nasıl bir körlük ve basiretsizliktir?

İslam mezhepleri arasında ortak paydalar yok demek ya da bazılarının bunları görmezden gelmeleri basiretsizlik ve art niyetten başka bir şey değildir. İslam mezhepleri arasındaki ortak değerler İslam ve Yahudilik veya İslam ve Hristiyanlık arasındaki ortak paydalardan şüphesiz daha çoktur ve aşağıda bunlardan yalnızca birkaç tanesine değinmek istiyoruz.

a) Hedefteki Ortak Paydalar

1. İlim öğrenmek ve cehaletle mücadele etmek tüm İslam mezhepleri arasındaki ortak değerlerdendir
2. Nefsi arındırmak ve ego ile mücadele etmek
3. Toplumsal adalet
4. Allah’a iman ve O’na ibadet

5. Her türlü tağuti model (ve rejimden) sakınmak
6. Kuran-ı Kerim’de de buyrulduğu üzere; Toplumsal emniyet:

﴿فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ﴾

“Öyleyse kendilerini açken doyuran ve korku içindeyken güven veren bu Ev’in (Kabe’nin) Rabbine kulluk etsinler.”

7. Refah ve fakirlikle mücadele
8. Dünya saadeti
9. Ahiret saadeti

b) İnançtaki Ortak Paydalar

1. Tevhidi inançta ortaklık,
2. İslam Peygamberi’nin (s.a.a) genel ve özel nübüvveti konusunda ortak inanç,
3. Mead, kıyamet günü ve hesap gününe olan inanç,
4. Kur’an’ın hak olduğuna ve onunla amel etmenin gerekliliğine inanç,
5. Sünnetin doğruluğu, lüzumu ve onunla amel etmenin gerekliliğine inanç,
6. Allah Resulü’nün vasiyetinde yer alan mütevatir Sekaleyn Hadisi doğrultusunda Ehl-i Beyt’e (a.s) inanç,
7. Hz. Peygamber’in (s.a.a) ashabına, evliliklerine, akraba ve salih ve müminlerden oluşan Ensar ve Muhacir’e inanç,
8. Meleklerle ve semavî kitaplara inanç,
9. Kâbe’nin kible oluşuna ve ona doğru namaz kılmaya inanç,
10. İlahî şiarların yüceltilmesi,

c) İbadetteki Ortak Paydalar

1. Namaz kılmak özellikle de cemaatle,
2. Hac, her sene kulluğun göstergesi olarak görkemli bir şekilde yerine getirilen amel,
3. Ramazan ayı orucu,
4. Malın zekâtı,
5. Allah yolunda küçük ve büyük cihad etmek,
6. Emr-i bi’l ma’ruf ve nehy-i ani’l münker’in gerekliliği,
7. Birçok müstehap ve mekruh amel,

d) İslam Hukukundaki Ortak Paydalar

Haram, helal, müstehap, mekruh ve mubah olarak İslam mezhepleri arasında ortak beş ana başlık altında toplanan ahkâm konularında genellikle ihtilaf yoktur. Tıpkı içki içmek, kumar

oynamak, zina etmek, her türlü ahlaksızlık, zulüm, şirk, anne-babaya kötü davranmak, faiz, yetim malı yemek ve bunun gibi onlarca mezhepler arası ihtilafsız diğer hükümler.

1. İstidlal Kaynaklarında Ortak Paydalar

Kur'an, sünnet ve icm'a tüm İslam mezhepleri arasında kabul gören ortak paydalardandır. Akıl konusunda ise yine ortak bir fikir birliği vardır. Her ne kadar Ehl-i Sünnet sedd-i ziray'a, kıyas ve istihak'ı kullansa da Şii'ler de 'hüsn ü kubh-i akli'yi kullanmaktadır. Zaten bu da büyük bir ihtilaf sayılmamaktadır. Elbette bu bir detay olarak görülse de ilmî açıdan bir sonuca varılmak istenildiğinde farklı ve çeşitli görüşlerin ortaya çıkmasına neden olduğunu bu şekilde Müslümanları zorluk ve sıkıntıdan kurtardığını görmekteyiz. Bunun da hiçbir mahzuru yoktur. Zaten bu tür ihtilaflar bütün ilim ve branşların gelişimine ve yeni eserlerin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır.

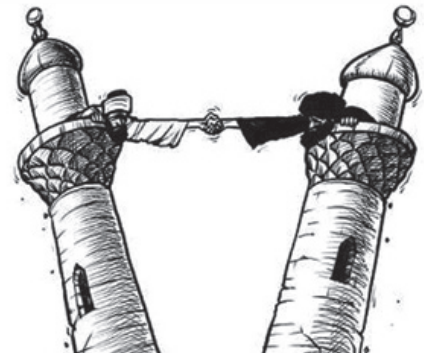
Aynı şekilde sünnet konusunda da mezhepler farklı görüşlere sahiptirler. Şii ekolü sünnetin içerisine Ehl-i Beyt (a.s) İmamlarının da buyruklarını eklemekte ve Ehl-i Sünnet de sahabe'nin söz ve amellerini bu konunun içerisinde saymaktadır. Bazıları ise sünneti yalnızca Hatemü'l Enbiya'nın (s.a.a) kavl, fiil ve takriri ile sınırlamıştır.

Kur'an da hepimiz için hüccet ve delil sayılmaktadır; ama onun tefsir, tahlil ve teviline farklı metotlar kullanılmakta ve bunun neticesinde de verilen fetvalarda ihtilaflar görülmektedir.

İlahî istek ve kelâmının anlaşılması için yapılan bu farklı ilmî işlerin adına içtihat ve tevil denilmektedir. Bu ilimde yapılan hata yine de sevapla karşılık bulurken doğru sonuca ulaşmak iki sevabı kendisiyle içtihat sahibine getirmektedir. Bu da İslam dininin ne denli geniş ve yüce olduğunun bir göstergesidir. Ayrıca bu farklılıkların görüş sahipleri arasında gevşemeye, ayrılığa ve düşmanlığa neden olmaması gerekmektedir.

Farklı İslam mezhepleri arasında olan ortak paydalar o denli çoktur ki; bunu bir ya da bir kaç makede hatta bir kitapta toplamak imkânsızdır. Ortak binlerce fikhî hüküm ve usulî mesele vardır. Ortak

İslam mezhepleri arasında olan ortak paydalar o denli çoktur ki; bunu bir ya da bir kaç makede hatta bir kitapta toplamak imkânsızdır. Ortak binlerce fikhî hüküm ve usulî mesele vardır. Ortak binlerce tefsir, akait konusunun, dünya ve âhiret ile ilgili meselelerin, ibadî, siyasî, ruhsal, fiziksel, içtimai ve ferdi konuların, maddî ve manevî hususların hepsinin ama hepsinin ortak ve benzer yönleri vardır. Bunların hepsi Kur'an ve sünnetten yararlanılarak ortaya konulmuş ve insanların fıtrî ve akli olarak doymasına neden olmuştur.

binlerce tefsir, akait konusunun, dünya ve âhiret ile ilgili meselelerin, ibadî, siyâsî, ruhsal, fiziksel, içtimâî ve ferdî konuların, maddî ve manevî hususların hepsinin ama hepsinin ortak ve benzer yönleri vardır. Bunların hepsi Kur'an ve sünnetten yararlanılarak ortaya konulmuş ve insanların fitrî ve aklî olarak doymasına neden olmuştur.

Acaba bunca ortak paydaya rağmen farklı İslam mezheplerinin fikir ve kanaat önderlerini bir saf içerisinde, bir cephede ve bir çatı altında görmemek ne denli doğrudur? Müslümanlar arasında samimiyet ve dostluk pekiştirilmeden bazı bencil ve içerisinde Allah korkusu olmayan, takvadan yoksun, dış mihrakların fitne tohumlarını ekmekle görevli, savaş tamtamları çalan, tekfircilerin ve Müslümanların kanının dökülmesini mubah sayan bu insanların önü kesilebilir mi?

2. Müslümanlar Arasındaki Kardeşliğin Din İçerisinde Var Olan Emirleri

Her ne kadar akıl, aynı inanç ve yol üzerinde olan insanların dostluğu için yeterli ve en önemli unsur olsa da hâlâ içlerinde şüphe ve kaygı olanlar için hem Kur'an-ı Kerim, hem de Peygamber Efendimiz ve Ehl-i Beyt'ten gelen hadisler doğrultusunda onların içinde olan sıkıntıyı giderebilir ve bu dostluğu pekiştirebiliriz.

1. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَاناً وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا﴾

“Hep birlikte Allah’ın ipine yapışın, fırkalara bölünüp parçalanmayın; Allah’ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Birbirinizin düşmanı idiniz, Allah kalplerinizi uzlaştırıp kaynaştırdı da O’nun nimeti sayesinde kardeşler haline geldiniz. Ateşten bir çukurun kenarında idiniz; sizi oradan kurtardı. Allah size ayetlerini bu şekilde açıklıyor ki, doğruya ve güzele yol bulasınız.” Al-i İmran/103

Bu ayet-i kerimede de görüldüğü üzere Allah Teâlâ birlik ve vahdet emrini vermekte ve ayrılık ve tefrikadan uzak durulmasını öğütlemektedir. İnsanlar arasındaki düşmanlığı bir bela olarak addetmekte, iman etmenin getirisini de kalplerin birbirine ısınması olarak görmektedir. Allah bu düşmanlıkları yalnızca dostluğa değil kardeşliğe çevirmektedir. Bu ayet-i kerimenin içeriğine dikkatlice bakıldığında yalnızca ayrılık ve birlikteliği, dostluk ve kardeşliği görmekteyiz. Düşmanlığı bir kenara bırakmayı ve ilâhî bir armağan olan kardeşliği unutmamamız gerektiğini öğütlemektedir.

2. Allah Teâlâ bir başka ayet-i kerimede şöyle buyurmaktadır:

﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

“Allah’a ve Peygamberine itaat edin, birbirinizle çekişmeyin, sonra zayıflarsınız ve kuvvetiniz kalmaz” Enfal/46

﴿ ان تنازعتم فى شى فردوه الى الله و الرسول ﴾

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz; -Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsanız-onu Allah’a ve Elçiye götürün.” Nisa/59

﴿ حتى اذا فشلتم و تنازعتم فى الامر ﴾

“Nihayet siz korktunuz, Allah size sevdiğiniz(galibiyet)i gösterdikten sonra (verilen) emir hakkında (birbirinizle) çekişip isyan ettiniz “ Al-i İmran/152

Yukarıdaki tüm bu ayet ve benzerleri Müslümanlar arasındaki tartışmaları, ihtilaf ve düşmanlığı yasaklayıp, men etmektedir.

3. Allah Teâlâ cehennem ehli hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿ قَالَ ادْخُلُوا فِي اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْانْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَعَنَتْ اُخْتَهَا حَتَّىٰ اِذَا اِدَارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ اُخْرِيْهُمْ لِاُولِيْهِمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ اَضَلُّوْنَا فَاتِهْمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ ﴾

“(Allah) buyurdu: “Sizden önce geçen cin ve insan topluluklarıyla beraber ateşin içine girin!” Her ümmet girdikçe yoldaşına la’net etti. Hepsi birbiri ardından orada toplanınca sonrakiler, öncekiler için dediler ki: “Rabbimiz, bunlar bizi saptırdılar. Bunlara ateşten bir kat daha azab ver!” A’raf/38

Sormak lazım acaba ellerinde Kur’an olan, sünnet ve İmamların, salih kulların ve Allah dostlarının eserleri olan, akıl ve temiz yaratılıştan nasiplenmiş bir ümmetin kalkıp da mantıklı ve basiretli hareket etmesi gerekirken birbirlerini lanetleyip, nefret etmeleri, tekfir edip, bozgunculukla suçlayıp hedeflerine ulaşmak istemeleri ne derece doğru?

Bu dünyada cehennem ehli sıfatlarına sahip olan kimselerin ahiret hayatında cennet ehli hüviyetinde olma ihtimalleri var mıdır acaba? Kur’an-ı Kerim’de münafıklar hakkında şöyle buyrulmaktadır:

﴿ قِيلَ اَرْجِعُوْا وَّرَآءَكُمْ فَالْتَمِسُوْا نُوْرًا ﴾

“Şöyle denir onlara: “Arkanıza (dünyaya) dönün de bir ışık, bir nur arayın.” Hadid/13

Bu söz karşılığında geri dönme arzusu ile “Belki iyi işler yaparım ve zayı ettiğim ömrü telafi ederim.” der ve ona cevap olarak şöyle buyrulur:

﴿ كَلَّا اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا ﴾

“Hayır, (artık dönüş diye bir şey yok) bu boş bir söz, onun söylediği bir söz.” Mü’minûn/100

Ayet-i kerime de müminleri birbirlerinin kardeşleri olarak tanıtmakta ve onların arasının düzeltilme emrini vermektedir. Bunun ardından takvalı olunması emrini vermiş ve bu konuda takvadan ayrılmamalarını ve bu şekilde ilâhî rahmetin etkisi altına gireceklerini buyurmuştur. Burada belirtilmesi gereken bir nokta da, takvanın haramdan sakınmak ve vacip olanları kusursuz yerine getirmek olmadığıdır. Burada takvanın manası müminler arasında kargaşa çıkarıp, onların arasını bozacak olaylardan sakınmaktır.

Bu ayetten dünyada merhamet, dostluk ve insanlık sıfatlarının nur olarak bahsedildiğini ve âhirette ise kurtuluş sebebi olduğunu görüyoruz. Cehennem ehli sıfatı ve davranışları bu dünyada karanlık ve öbür dünyada ise ebedî bir pişmanlıktır.

4. İhtilaf, gök ve yeryüzü belalarından sonra üçüncü bir bela türüdür. Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيَذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ انظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ﴾

“De ki: “O, size üstünüzden (gökten) veya ayaklarınızın altından (yerden) bir azap göndermeğe, ya da sizi grup grup birbirinize düşürmeğe ve kiminizin şiddetini kiminize tattırmaya gücü yetendir.” Bak, anlasınlar diye, âyetleri değişik biçimlerde nasıl açıklıyoruz.” En’am/65

Görüldüğü gibi yersiz tartışmalar, çatışmalar ve düşmanlıklar gökyüzü ve yeryüzü azapları ile beraber sayılan halkın isyan ve günahları yüzünden vuku bulan üçüncü bir İlahi ceza konumundadır. Bunlardan kurtulmak için tövbe en iyi çıkış kapısı değil midir? Ve aynı zamanda kalp birlikteliği ve dostluk semavî ve ilâhî bir rahmet değil midir?

5. Tüm müminlerin kardeşliği; Allah Teâlâ bu konu hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوِيكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾

“Mü’minler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.” Hucurat/10.

Yüce Allah bu ayet-i kerime de müminleri birbirlerinin kardeşleri olarak tanıtmakta ve onların arasının düzeltilme emrini vermektedir. Bunun

ardından takvalı olunması emrini vermiş ve bu konuda takvadan ayrılmamalarını ve bu şekilde ilâhî rahmetin etkisi altına gireceklerini buyurmuştur. Burada belirtilmesi gereken bir nokta da, takvanın haramdan sakınmak ve vacip olanları kusursuz yerine getirmek olmadığıdır. Burada takvanın manası müminler arasında kargaşa çıkarıp, onların arasını bozacak olaylardan sakınmaktır. Hatta ortaya çıkan sıkıntı ve karışıklıklara karşı sessiz kalmamak ve onların ıslahı için çaba harcamak, Allah'ın rahmetine şamil olunacak bir huzur ortamını temin etmektir. Bazıları şöyle bir iddiada bulunabilirler; “Bu ayette geçen müminler bizlerden oluşan gruplar ve bunların yanı sıra bizlerle aynı fikri paylaşan kimselerdir. Zaten bunlar dışında olanlar ya kâfirlerdir ya da kâfirlerden de beter olan münafıklar grubudur.” Buna cevap olarak da Allah Teâlâ'nın mümin ile mümin olmayan arasındaki farkı açıkladığı şu ayeti sunabiliriz:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴾

“Ey inananlar, Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayın, dinleyin, size selam verene, dünya hayatının geçici menfaatini gözeterek: “Sen mü’min değilsin!” demeyin. Çünkü Allah’ın yanında çok ganimetler vardır. Önceden siz de öyle idiniz, Allah size lutfetti (imana geldiniz). O halde iyice anlayın (dinleyin, peşin hüküm vermeyin).” Nisa/94

Ve bu ayetten önce kasten bir mümini öldürmenin ilelebet cehennem ateşinde yanmak demek olduğunu vurgulamaktadır. Bugün yalnızca verdiği bir selam şekli ile imanı, kendilerini Müslüman olarak gösteren kişiler tarafından sorgulanan ve daha sonra kâfir yaf-tası takılıp, katledilen bu insanların kelime-i şahadetlerinin dudaklarından taşıdığını görmezler mi? Namaz kılıp, Kur’an okuduklarını, hatta Allah Resulü’nün (s.a.a) sünnetlerini eksiksiz yerine getirdiklerini görmezler mi? Kur’an-ı Kerim’in buyurduğu gibi: **تَبْتَغُونَ** **عرض الحيوه الدنيا** “عرض الحيوه الدنيا” dünya sevdası onların gözlerini kör eylemiş ve masum Müslümanları öldürerek düşmanlık ve kin tohumlarını onlar arasına ekiyorlar. İşte bu şekilde de ebedî cehennem azabını kendileri için azık ediniyorlar. Bu nasıl bir zihniyettir ki; yalnızca verilen bir selam şekli ile o şahsın dini hakkında hüküm verebiliyorlar; ama kelime-i şahadetleri, kıldıkları namaz, tuttıkları oruç, hac, zekât ve okudukları Kur’an ile onların Müslüman olduklarına hüküm verilemiyor.

Acaba Kur’an’da bir insanın imanı için kelime-i şahadetten başka bir şart var mıdır? Acaba başkalarını araştırmak ve onların hakkında casusluk yapma hakkına ne denli sahibiz? Kalpte olanlar başkalarını ne ilgilendirir? Onu yalnızca Allah bilir ve ona göre de hükmünü verir.

Acaba Peygamber-i Ekrem’in (s.a.a) “Müminin fazileti Kâbe’den de yüksektir” dediğini ve bunun muhtelif mezhepler kanalıyla aktarıldığını biliyor musunuz? Acaba Hz.

Peygamber'in (s.a.a) "Allah nezdinde müminin makamının dört büyük melekten daha faziletlidir" sözlerini biliyor musunuz? (Kenzu'l A'mal/821)

Acaba Allah Resulü'nün (s.a.a) şöyle buyurdıklarını bilmezler mi:

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz ve birbirinizi sevmedikçe iman etmiş sayılmazsınız ve birbirinizi sevip, dost olmanız da selam ile başlar." (Sahih Müslim/Kitabu'l İman/ Bab 22)

Acaba Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurmamış mıdır?

"Kim Allah'ın Rab, İslam'ın hak olduğunu kabul etmiş ve elçisinin nübüvvetinden razı olmuşsa o mümindir."

Öyleyse bunlara karşı beslenen mahabbet ve sevgi onların cennete girme şartlarından değil midir? (Sahih Müslim/Kitabu'l İman/ Bab 11)

Acaba yine Allah Resulü şöyle buyurmamış mıdır:

" اقرو القرآن ما أتلفت عليه قلوبكم فاذا اختلفتم فيه فقوموا "

"Kur'an okuyun ta kalpleriniz onunla aynı atsın; ama ihtilafa düştüğünüz zaman artık devam etmeyin." (Sahih Müslim/Kitabu'l İman/ Bab 3)

Acaba Hz. Nebi (s.a.a) şöyle buyurmamış mıdır:

" سباب المؤمن فسوق و قتاله كفر "

"Mümine hakaret fasıklık ve onunla savaşmak küfürdür."

Aynı şekilde şöyle buyurmuştur:

" لا ترجعوا بعدى كفراً يضرب بعضكم رقاب بعض "

"Benden sonra kâfir olmayın ve birbirinizin boynunu vurmayın." (Sahih Müslim/Kitabu'l İman/Bab 28-29)

Acaba Sahih-i Müslim'in 26. babında Müslüman'ı tekfir etmek küfürdür denilmemiş midir? Ve yine Sahih-i Müslim'in 33. babında "Ensar'a ve İmam Ali'ye muhabbet ve sevgi imanın alametlerinden ve onlara olan kin ve nefret de nifakın alametlerindendir." diye zikredilmemiş midir? Bugün hangi Müslüman Ensar ve Hz. Ali'yi sevmiyor da onları tekfir ile suçluyorlar? Öyleyse tekfir etmek, katletmek ve tefrikayı yaymak hangi hadis doğrultusunda cereyan ediyor?

Sormak lazım acaba Kur'an ayetleri 'Bismillah' ile, 'Bismillah' da 'Rahman' ve 'Rahim' diye iki rahmet ile başlamıyor mu? Rahmaniyet kâfirleri dahi kapsamaktadır ve Rahimiyet kıyamette yalnızca müminler ile sınırlıdır. Acaba bunlar muhabbet ve sevgi için birer

ders değil midir? Acaba infak nedir diye soran bir kişiye Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de: "قل العفو" "İnfak, De ki; Affetmektir." Bakara/219, buyurmamış mıdır?

Acaba yüce Allah Gafur, Rahim, bağışlama sahibi ve ayıpları örten değil midir? "سبقت" "Rahmetim gazabımın önüne geçmiştir." buyurmuştur. Şimdi Müslümanların bunlardan ders alması gerekmez mi?

İslam Mezhepleri Arasındaki Dostluğun Engelleri

Şimdi akıl, Kur'an ve hadislerin naklettikleri doğrultusunda; dostluğa davet edinildiğini açıkça görmekteyiz. Onlarca ayet-i kerime ve yüzlerce hadis-i şerif bizleri birbirimize karşı muhabbetli olmaya, dostluğa, ikramda bulunmaya, tartışmadan uzak durmaya, husumetleri gidermeye, düşmanlık ve kötü ahlakı yok etmeye, tekfir edip öldürmekten sakınmaya davet eder. Şimdi Müslümanlar arasında tefrika ve ayrılığa neden olan, İslam mezhepleri arasındaki dostluğu engelleyen başlıklara geçelim. Çünkü bu hastalığın nedenlerini bilmeden ona karşı sağlıklı bir çare yolu bulamayız.

Birinci Unsur: Cehalet

Eğer ilim ve bilgiyi rivayetlerde de geçtiği üzere nur ve ışık olarak değerlendirsek hiç şüphesiz cehaleti de zulmet ve karanlık olarak addetmemiz gerekir. Ayrıca rivayetlerde şöyle gelmiştir:

"الناس اعداء ما جهلوا" "İnsan bilmediğine düşmandır."

Âlimler hiçbir zaman birbirlerine düşmanlık etmezler ve eğer aralarında bir düşmanlık görülürse bilin ki onların arasına cehalet girmiştir. Bu düşmanlığın sebebi ilimlerinden değil cahillikleri ve bununla alakalı olan diğer unsurlardandır. İlim hiç bir zaman düşmanlığı doğurmaz. İlim muhabbet ve sevgiyi getirir başka bir şeye gebe değildir.

Bilgisizlik ve cehalet belası çok tehlikelidir. İşte bu yüzden Kur'an-ı Kerim enbiyanın risaletini ilim öğrenmek ve nefsi güzelleştirmek ile özetlemiştir. Çünkü toplum içerisinde vuku bulan birçok olumsuz olay, onların cahilliğinden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden ilk aşamada Müslüman toplumlar arasında dostluk ve ünsiyet için onların birbirlerini tanımalarını sağlamak, ilim ve bilgi ile onları tanıştırmak gerekmektedir.

İkinci Unsur: Dünyayı İstemek

Daha önce zikrettiğimiz Kur'an ayetinde görüldüğü üzere; dünyalık arzu ve işler müminin bu dünya arzuları yüzünden imanının yok olmasına neden olan en büyük etkindir. Peygamber-i Ekrem de (s.a.a) birçok hadis-i şerifinde bu konuya defalarca değinmiştir. Sahih-i Buhari, Müslim ve diğer muteber kitaplarda şöyle nakledilmektedir:

إِنِّي لَسْتُ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تَشْرَكُوا بَعْدِي وَلَكِنِّي أَخْشَى عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا أَنْ تَتَنَافَوْا فِيهَا وَتَقْتُلُوا فَتَهْلِكُوا كَمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ

“Ben kendimden sonra sizlerin müşrik olmanızdan endişe etmiyorum. Benim endişem daha önceki kavimlerin helak olması gibi dünya arzusu yüzünden birbirinizin canına kas-tetmeniz ve helak olup gitmenizdir.”

Üçüncü Unsur: Taassup

Hadislerde şöyle gelmiştir; “müminin (en büyük) alameti hakkı bâtula, doğruyu da ya-lana tercih etmesidir.” Yani hak ve doğruluğun kendi zararına, bâtıl ve yalanın da kendi menfaatine olduğu bir durumda bunu yapması, Allah’ı kendisine tercih etmesi demek-tir. İşte bu imanın başlangıcıdır; ama taassup bunun tam aksi bir durumdur. Kendimizi ve bizle alakalı şeyleri, doğruluğa ve Allah’ın rızası olan şeylere tercih etmektir. Kur’an-ı Kerim onlar için; duyduğu her güzel sözü kabul ederler diye müjdelemektedir ve o güzel söz de mutlaka her zaman bizim yararımıza olan manasını taşımamaktadır. Ama taassup buna engel olmaktadır ve bu yüzden Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوَالُو الَّذِينَ وَالِ الْأَقْرَبِينَ أَنْ يَكُنْ غَنِيَةً أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أُولَىٰ بِمَا فَلَ تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَأَنْ تَلَوْ أَوْ تَرْضَوْا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴾

“Ey iman edenler! Öz benliğiniz, anne-babanız, yakınlarınız aleyhine de olsa, zengin veya fakir de olsalar, adaleti dimdik ayakta tutarak Allah için tanıklık edenler olun. Allah, ikisine de sizden daha yakındır. O halde, nefsinizin arzusuna uyararak adalet-ten sapmayın. Eğer dilinizi eğip bükerek yahut çekimser kalırsanız, Allah, yapmakta olduklarınızdan haberdardır.” Nisa/135

Taassup, insanı akraba ve yakınlarınıza, yabancı ve uzak insanlara tercih etmek demek-tir. Bu da Allah’ın yolundan çıkmak manasına gelmektedir. Birçok bâtılın, sapma ve tar-tışmaların çıkış nedenidir. Öyleyse hakikate teslim olmak, bâtıldan ve taassuptan kurtul-mak yaşanan tartışmaları sona erdirecek en büyük etkidir.

Taassubun temelinde nefse uymak ve kendi nefsimizi Allah’a tercih etmek vardır. Bu davranış da hiç şüphesiz küfür kokusu vermekte ve onun rengine bürünmeyi gerektirmek-tedir. Bu da imanın azalıp, adaletin yok olmasına sebep olmaktadır. Yani tam manası ile Kur’an’ın ve Peygamber Efendimizin (s.a.a) sünnetinin aksine bir davranıştır. Kur’an’a ve sünnete bağlı olduklarını iddia edenlerin kendilerini bu vesile ile acaba bu tehlikeden uzak mıyız yoksa henüz tehlikenin içerisinde miyiz diye bir gözden geçirmelerinde ya-rar vardır.

Acaba hala içimizde kabilecilik, milliyetçilik, dil, akraba ve renk taassubu etkili midir yoksa değil midir? Acaba hala bizim için Arap ve Acem, siyah ve beyaz, uzak ve yakın

insanlar eşit midir değil midir? Peki, şu ya da bu mezhebe bağlı olanlar? Ya da aynı memleketten ve aynı dilden olanlar?

Dördüncü Unsur: Nefse Uymak

Bu unsur birinci etken haricinde diğer tüm etkenleri yani dünyayı istemek ve taassup gibi unsurları içerisinde barındırmaktadır. Bir başka deyişle cehalet hariç diğer tüm unsurları hava-yi nefsin içerisinde sayabiliriz. Bunlar bir şekilde bu etkene geri dönmektedirler ve hal böyle olunca da bu unsurun diğerlerinin çıkış noktası olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu etken yalnızca Müslümanlar ve İslam mezhepleri arasındaki dostluğu engellemiyor; hatta insanların yoldan çıkmasına, imanlarının yok olmasına ve verilen ilâhî sözlerin göz ardı edilmesine neden oluyor.

Allah Teâlâ şöyle buyurmakta:

﴿ افرأيت من اتخذ الهه هواه فاضله الله على علم و ختم على سمعه و قلبه و جعل على بصره غشاوه فمن يهديه من بعد الله افلا تذكرون ﴾

“Kendisinin ilahı olarak kendi duygu ve arzusunu almış kişiyi gördün mü? Allah onu bir ilim üzerine saptırmış, kulağı ve kalbi üzerine mühür basmış, gözünün üstüne de bir perde çekmiştir. Allah’tan sonra ona kim kılavuzluk edecektir. Hâlâ düşünüp ibret almıyorsunuz?” Casiye/23

Beşinci Unsur: Dar Görüşlü ve Katı Kalpli Olmak

Kur’an-ı Kerim’de buyrulduğu üzere:

﴿ فمن يرد الله ان يهديه بشرح صدره للاسلام و من يرد ان يضلّه يجعل صدره ضيقاً حرجاً كأنما يضئد في السماء كه لك يجعل الله الرحمن على الذين لا يؤمنون ﴾

“Allah kimi doğru yola iletmek isterse onun göğsünü İslam’a açar; kimi de saptırmak isterse onun göğsünü, (o kimse) göğe çıkıyormuş gibi dar ve tıkanık yapar. Allah, inanmayanların üstüne işte böyle pislik (sıkıntı) çökertir.” (En’am/125)

Ve aynı şekilde bir başka ayet-i kerimede şöyle buyurmaktadır:

﴿ افمن شرح الله صدره للاسلام فهو على نور من ربه فويل للقااسيه قلوبهم من ذكر الله اولئك في ضلال مبين ﴾

“Allah’ın, göğsünü İslam’a açtığı kimse, Rabbinden bir nur üzerinde değil midir? Allah’ı anmaya karşı yürekleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun. Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler.” Zümer/22

Söz konusu ayetlerde de görüldüğü üzere göğsün ferahlığı, duyulan farklı görüş ve düşüncelere tahammül edebilmek, değişik yaklaşımlara olan bakış açısı, diğer insanlara tahammül edip, onlara karşı hoşgörülü olmak ve son olarak da ruhun büyüklüğü hidayete ulaşmanın belirtilerinden sayılmaktadır. Lakin dar görüşlü, katı kalpli ve merhametsiz olmak, Allah'ı anınca kalbin etkilenmemesi imansızlık alameti ve yoldan çıkmışlık olarak kabul edilmektedir.

Kötü huyların, yoldan çıkmışlıkların ve tekfir etmenin temelinde dar görüşlülük, katı kalpli olmak, kişisel düşmanlıklar, kendini büyük görme, nefse uyma, başkalarına tahammül edememe vardır. Tüm bunlar o insanları kontrol etme ve köle gibi görme arzusunun eseridir.

Altıncı Unsur: Ahlaki Çöküş ve Doğru İslam Terbiyesi

Güzel ahlaklı olmak, İslam dininde en büyük fazilet olarak görülmektedir. Bakara Suresi 83. ayet-i kerimede: "قولوا للناس حسناً" İnsanlara güzel söz söyleyin şeklinde buyrulmaktadır. Allah'a kulluk ve O'nu birlemekten sonra gelen üçüncü emir ana-babaya, akrabaya, yetim ve fakirlere ihsanda bulunup, halka karşı güzel söz söylemektir.

İşin güzel tarafı bu emrin namaz ve zekâtтан daha önce nazil olduğudur. Bu da insanlara karşı saygılı ve edepli olmanın önemini göstermektedir. Öyleyse Kur'an-ı Kerim'e göre edepli ve saygılı olmak yalnızca müminlere has bir ilâhî emir değildir. Bu emir tüm insanları kapsamaktadır. Kâfir olsun ya da münafık, mümin olsun ya da fasık hepsi; ama hepsine iyi sözle hitap edilmelidir. Kur'an-ı Kerim bir başka ayette insanoğlunun kerafet ve faziletleri hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ﴾

"Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütlerle davet et ve onlarla, en güzel olan neyse o yolla mücadele et." Nahl/125

İnsanları Allah'a davet ederken şu üç yolun kullanılması istenmektedir; Bilgi, güzel nasihat ve güzel yolla mücadele. Görüldüğü gibi kötü huy, tekfir etmek, küfür ve lanetleşmek bunlar arasında yoktur. Allah yolunda olanlar öncelikle kendi ahlaklarını güzelleştirmek ve ıslah etmek için yola koyulurlar ve kendilerini yetiştirmeden kimseye müdahale etmezler. İftira atıp, tekfir ederek, kibir ve kötü ahlakla yaklaşarak birilerini doğru yola sevk edebilir miyiz? İslam Peygamberinin (s.a.a) en büyük silahının ahlak olduğunu unuttuk mu? O tahammül, sabır, güzel huy, fedakârlık, ruhun yüceliği ve herkese sevgi dolu yaklaşımı ile İslam dinine davet etmiyor muydu? Acaba bizim izlediğimiz yol şu Kur'an emri ile ne denli uyuyor:

﴿ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴾

"Kötülüğü, en güzel tavırla sav! O zaman görürsün ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sımsıcak bir dost gibi oluvermiştir." Fussilet/34

Burada düşmanı en iyi defetme yolunun ona karşı iyilik yapılması gerektiğine vurgu yapılmakta ve onun getirisinin de sıcak bir dostluk olacağı anlatılmaktadır. “Kötülüğü en güzel tarzda uzaklaştırmaya bak” denilerek o ve senin arandaki düşmanlığın samimi bir dostluğa dönüşeceğine işaret edilmektedir.

Peki, acaba bizim yöntemimiz: “اذا خاطبهم الجاهلون قالو سلاما” “cahiller kendilerine laf atarsa “selam” derler.” Furkan/63 ile ne denli uyusmaktadır?

Acaba bizim yöntemimiz Hz. Musa’ya (a.s) emrolunduğu gibi mi?: “قولا له قولا لينا” “Ona yumuşak ve tatlı bir sözle hitap edin; belki öğüt alır.” ile ne denli bağdaşmaktadır?

Fırka ve mezhepler arası düşmanlığın sebebi, Kur’anî yöntemden uzaklaşmak, Peygamberlerin o güzel sünnetlerinden yüz çevirmektir. Hal böyle olunca da onlar ıslah olup, düzeltilmeden ümmet de ıslah olmaz. O günün ümidi ile .

Sekizinci Unsur: Allah ve Hesap Gününe Karşı İnancın Az Olması ve Korkmamak

Takva ehli hiçbir zaman ihtilaf ve düşmanlığın sebep ve kaynağı olmamıştır. İçinde Allah korkusu ve inancı olan insanlar bir nevi Kıyamet gününü hesap ederek söyleyecekleri söz ve yapacakları işlerde oldukça ihtiyatlıdır. Birisinin kalbini kırdıklarında hemen onu telafi etmeye çalışırlar. Rahatlıkla birilerini tekfir edip, fasık olmakla suçlayan ve onları aşağılayan kimseler genellikle inancı ve takvası az olan kişilerdir. Basiretli olan âbid ve zâhitler de doğruyu kolayca bulmakta, hiçbir zaman husumet ve düşmanlığın menşei ve kaynağı olmamaktadırlar.

Takva ehli hiçbir zaman ihtilaf ve düşmanlığın sebep ve kaynağı olmamıştır. İçinde Allah korkusu ve inancı olan insanlar bir nevi Kıyamet gününü hesap ederek söyleyecekleri söz ve yapacakları işlerde oldukça ihtiyatlıdır. Birisinin kalbini kırdıklarında hemen onu telafi etmeye çalışırlar. Rahatlıkla birilerini tekfir edip, fasık olmakla suçlayan ve onları aşağılayan kimseler genellikle inancı ve takvası az olan kişilerdir. Basiretli olan âbid ve zâhitler de doğruyu kolayca bulmakta, hiçbir zaman husumet ve düşmanlığın menşei ve kaynağı olmamaktadırlar.

Arif olan Selman-i Farisi, Veysel Karani ve diğer ashab, tabiin ve diğer Müslümanlar her zaman yakınlık ve dostluğun sebebi olmuşlardır. Dünya ehli, makam peşinde koşan ve takvası olmayanlar da her zaman ihtilaf ve ayrılık nedeni oluvermişlerdir. Tıpkı İmam Ali'ye (a.s) karşı açılan Nehravan ve Cemel savaşlarında ganimetlerin adaletsizce dağıtıldığını düşünen, içlerinde dünya sevgisi olup da, imandan nasipsiz kalan kişilerin bu savaşların kökünü ve temelini oluşturdukları gibi.

Bunun gibi daha yüzlerce farklı örnek verebiliriz ve hatta Allah Resulünün (s.a.a) Kerbela'da katledilen evladının temelde para ve makam aşkı yüzünden vuku bulduğunu detayları ile tarih sayfalarında yazdığını söyleyebiliriz.

Dokuzuncu Unsur: İlmi Yeterlilik, Tekebbür ve Tevazu Eksikliği

İnsanı doğru yoldan çıkaran nefsin isyanı oldukça tehlikeli bir durumdur. Bu hal insanın kendisini ilmi ve malî açıdan, makam açısından üstün ve yeterli görmesine; kibirlenip, kulluk bilincinden uzaklaşmasına neden olur.

Kur'an şöyle buyurmaktadır:

﴿ كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ﴾

“Hayır! Rabbinin bunca nimetlerine rağmen kâfir insan kendisini ihtiyaçsız zannetti diye azar.” Alak/7

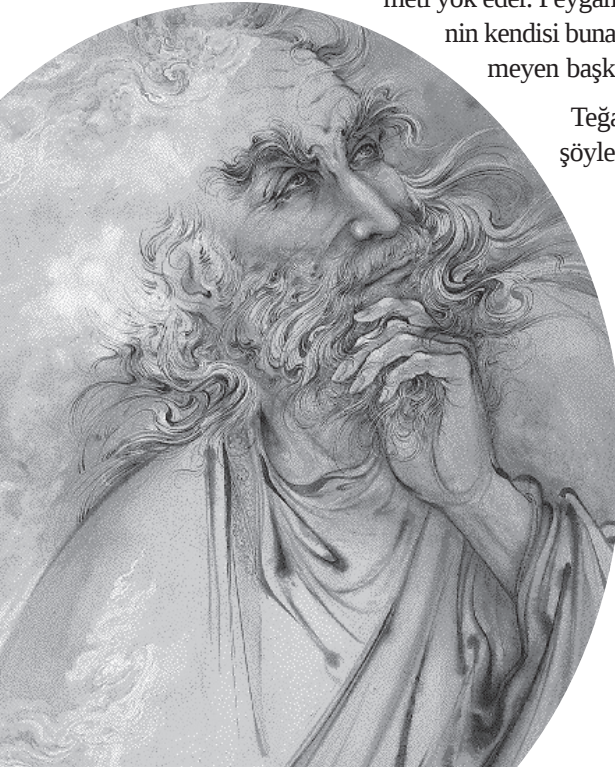
İşte insanın kendisini yeterli görüp, kibirlenmesi diğerlerini tahkir etmesine neden olur. Artık böylece ihtilaflar baş gösterir, bölünmeler başlar. Bu da facialara sebep olur ve ümmeti yok eder. Peygamberin (s.a.a) sözlerine tahammül edememenin kendisi buna en güzel delildir. Çünkü ona tahammül edemeyen başkalarının sözüne asla tahammül edemez.

Teğabun suresinde bu konuya değinilmekte ve şöyle buyrulmaktadır:

﴿ فَقَالُوا ابْشِرْ يَهُودُ نَنَا فَكْفَرُوا وَتَوَلَّوْا ﴾

﴿ وَاسْتَغْنَى اللَّهُ ﴾

“Onlar: “Bir insan mı bize kılavuzluk edecek?!” deyip küfre saptılar ve yüz çevirdiler.” Tağabun/6

Onuncu Unsur: Dinde Gösteriş önem vermek ve Sevgi gibi Dinin ruhunda olanlara aykırı davranmak

Dinde yaşanan ayrılık, bölünme ve düşmanlığın en önemli faktörleri gösteriş yapmak, ruhtan uzaklaşp, dinden kopmaktır. Bu da Allah ve kulları arasında var olan maneviyat, irfan ve muhabbetin yokluğundan kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bu zâhire önem verenler husumet ve düşmanlık davullarını çalmış ve Müslümanların birbirlerine yakınlaşmalarına engel olmuşlardır. Bunlar dinin ancak zahirini görür ve herkesi onunla tatbik eder ve bununla uyuşmayan olursa da onları şeriat ve dinden çıkmakla suçlar, kâfir ve zındık yaftasını alınlarına yapıştırır ve bu şekilde insanlar arasında kin ve düşmanlığın ortaya çıkmasına yardım ederler.

Mesele aynı Peygamber Efendimizin (s.a.a) o paha biçilmez sözlerinde bu konuya birçok kez dile getirdiği gibidir. Bir gün Usema b. Zeyd, canını ve malını koruma bahanesi ile İslam'ı kabul ettiğini sandığı birisini katletmiş ve bunun üzerine de Allah Resulü (s.a.a) ona şöyle buyurmuştur:

“ما كشفت ما فى قلبه و ما قبلت ما فى كلامه”

“Onun kalbinde olanı bilemedin, onun dilinde olanı kabul etmedin ve günahsız bir Müslümanı katlettin.”

Bizlerin İslam ve iman için zahirde olanın yeterli olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Zaten kişinin içinde olan ve onun niyetleri Allah'tan başkasını ilgilendirmez. Bu konuda başkaları adına hüküm vermek bizlere düşmez. Dinin ruhu mahabbet ve sevgidir. Allah'a karşı, Peygambere karşı (s.a.a) Allah dostlarına, annelere, babalara, yakınlarla, yetimlere, düşkünlere ve Allah'ın tüm kullarına karşı sevgi beslemek gerekir.

“الحب فى الله والبغض فى الله” Allah için sevmek ve Allah için düşmanlık etmenin ne demek olduğunu bilmek, Allah'ın rızası peşinde olmak, Allah'ın isteklerini kendi arzularımızın önüne geçirmek dinin ruhu ve özüdür. Dostluk düşmanlığın önüne geçmeli ve düşmanlıktan mutlaka uzak durulmalıdır. Çünkü birçok kin ve düşmanlığın temelinde dinin ruhuna uygun hareket etmemek ve ona dikkat etmemek yatmaktadır.

On Birinci Unsur: Akılcılıktan uzak durmak ve taklide yönelmek

Dünya üzerinde çok az din İslam kadar akıl, fikir, düşünce, meşveret ve bilgelğe önem verip vurgu yapmıştır. Zaten İslam Peygamberi de (s.a.a) yapılan işin sevabının ölçüsünü, ameli yerine getirenin aklının ölçüsü ile alakalı görmüş ve şöyle buyurmuştur:

“لا يعجبني كم اسلام امرء حتى تعرفوا عقده عقله”

“Birisinin Müslümanlığı sizi hayrete düşürmesin. Önce onun aklını ölçün.”

Ama buna ve Kur'an'da aklın şeriatın hedeflerinden birisi görülmesine rağmen hala Müslümanların bu konuda ne denli kusurlu olduklarını görmekteyiz. Dünya ehli ve kâfirlerin daha akılcı olduğunu dünya ve maslahatları için birbirleri etrafına toplandıklarını izlemekteyiz. Ama maalesef Müslümanlar ne dünya ne de ahiret için birbirleri ile dostluk kurmuyorlar. Sonuç itibariyle de bu yaptıkları yersiz davranışları yüzünden kendi nesillerini zillet altına sürüklemişlerdir.

Akl dostluk ve birliktelikten yanadır aynı şeriatın da bundan yana olduğu gibi. Sanırız artık İslam toplumlarının ıslahı ve sorunların çözümü için bu İlahi hediyein kullanılma vakti geldi de geçiyor bile.

On İkinci Unsur: Dış Mühraklar

Dış güçlerin müdahalesi Müslümanlar arasında vuku bulan ayrılık ve düşmanlığın en temel sebeplerinden birisi olduğu eskilerden beri bilinmektedir. Bu faktör çağımızda kendisini daha da hissettirmekte ve birçok farklı ülkenin değişmez siyasetleri haline gelmektedir. Ayrıca bu konunun icrası için astronomik rakamları dahi gözden çıkarmaktan çekinmemektedirler. Düşmanca doğan birçok fırka, mezhepler arasında ortaya çıkan birçok dil, coğrafya, ırk ve renk farklılıkları, fikrî, dinî, kültürel ve hatta sınıfsal ve toplumsal olaylar bu art niyetli ve şeytanca yapılan planların birer getirisidir. İran'da Bahailik'in ortaya çıkışı, Arap ülkelerinde Vahabilik'in kendini iyiden iyiye hissettirmesi, başta gulat ve aşırıncılık olmak üzere Nasibilik, Ahmedilik, Kadiyanilik ve benzeri mezheplerin ortaya çıkması bu şeytani planların sonuçlarıdır. Bu gruplar arasında karşılıklı yayılan olumsuz mesaj ve söylemler bu planın birer parçalarıdır. Tefrika için mezhepler arasına nüfuz etmek de bunların değişmez birer oyunudur. Dinde yaşanan aşırıncılıklar da sırf Müslümanların arasını açıp, onları birbiriden koparmak için onlarca hatta yüzlerce yıldır emperyalist devletlerin casusluk şebekeleri tarafından icra edilen planlardır.

Öyleyse bizlerin şunu çok iyi bilmesi gerekmektedir; dostluğa davet etmek, hoşgörülü ve tahammüllü olmak, dostça yaklaşmak, tekfir edip, diğer din ve mezheplerin mukaddesatlarına saldırmak, akıl ve mantığı kullanmadan hareket etmek ya düşmanın oyununa gelmek ya da bilmeden onlara hizmet etmek demektir. Ayrıca Aşırıncılıklar da bu oyunlar arasında sayılmaktadır. Mezhepler arası dostluk, samimi yaklaşımlar ve ortak hareket etmek düşmanlar tarafından İslam dünyası içerisine sokulan bu büyük fitnenin ortadan kalması ve sorunların çözülmesi için en iyi yoldur. Öyleyse hepimizin el ele İslam mezhepleri arasındaki dostluk ve samimiyet için hareket etmesi gerekmektedir. İşte bu şekilde düşmanın en başta da Şeytan'ın oyununu bozabiliriz.